

RECENSION

Ur *En ganske snäll mann*

Originaltitel En ganske snill mann
Svensk titel En ganska snäll man
Regi Hans Petter Moland
Producent Finn Gjerdrum, Stein B. Kvae
Manus Kim Fupz Aakeson
Foto Philip Øgaard
Roller Stellan Skarsgård, Bjørn Floberg, Gard B. Eidsvold, Jorunn Kjellsby, Bjørn Sundquist, Jon Øigarden, Kjersti Holmen m fl
Norge 2010
Längd i tid 1 tim 52 min
Censur tillåten från 11 år
Distributör Nordisk Film AB

En ganska snäll man

Vi har sett det många gånger: mannen som kommer ut ur fängelset och ska börja ett nytt liv. Här uppmuntrad med ett helrör, räckt till honom av pliten som öppnar porten, med orden "se framåt, inte bakåt".

Det är inte så lätt, med de gamla polarna som väntar, med krav och förväntningar. Det finns en gammal skuld som måste regleras. Mannen som satte dit honom, som golade, är i livet. Han måste dö.

Stellan Skarsgård är helt enkelt suverän i rollen som den frigivne ... som avtjänat tolv år för mord och egentligen vill lämna allt det gamla bakom sig. Hämnden är inte hans längre, men det gamla gänget trycker på, framför allt ledaren ... Här gäller det att statuera exempel, och att de som jobbat för honom ska lyda.

Jag har just läst en bok om Clint Eastwood, och det slår mig: det här är en Clint Eastwood-rulle. Här finns hans huvudtema genom åren: en man med trassliga familjerelationer; som historien hinner ifatt och som trängs från alla håll ända tills det krävs en förlösande handling.

Det mord han begick var på en man hans hustru var otrogen med. Nu vill hon inte veta av honom längre, och sin son ska han inte få träffa – men gör det i alla fall, fast sonhustrun vill ha bort honom ur familjens liv. Han är trakasserad av chefen på den bilverkstad där han jobbar, och tillråds att lämna den kvinnliga kontoristen i fred. Hon är skräckslagen för alla fysisk beröring sedan hennes man misshandlat henne och fått besöksförbud. Ja, han trängs verkligen in i ett hörn från alla håll, även av hyresvärdinnan, som äger källarlokalen där han får bo.

Hon är urtypen för sur kärring, hennes ansikte bär spår av decennier av förnedring, och ... gör en helt suverän rollprestation, där det tragiska faktiskt samsas med det komiska.

Hon skaffar ... en tv, hon börjar servera honom mat och det är helt uppenbart att hon har en baktanke. Den sexuella samvaro som efter ett tag blir följden hör till filmhistoriens mest komiska – jag skrattar faktiskt flera dar efteråt när jag tänker på dessa sexscener, och det hör minsann inte till vanligheterna. Utlösningen blir för värdinnan en kortvarig vaccinering mot hennes livs elände, det gäller att söka tröst där den finns, och som självförsvar avlevererar hon efteråt några obetalbara oneliners. När allt ändå måste ta slut ger hon en bitter självkaraktäristik: "en slampa har också känslor."

En ganska snäll man är något så paradoxalt som en hårdkokt feelgood-film. ... lyckas reda upp allting till det bästa, till och med sonhustruns graviditet och själva huvudkonflikten löser han på sitt eget sätt.

Det här är Stellan Skarsgårds film från början till slut. Hans återhållna spelstil för tanken till Carl-Gustaf Lindstedt i *Mannen på taket*, och detta sagt enbart som beröm. Filmen har ett återhållet tempo som tilltalar mig, och det schaviga Oslo som presenteras ligger så långt från Karl Johann och Holmenkollen som tänkas kan. Men visst är ... en hjälte, en machohjälte utan större åthävor, med kunskap att ta till nävar när det behövs och trycka på avtryckaren när det är nödvändigt.

Gunder Andersson